

Ročník XXIX

V Praze, 1. března 1895

Číslo 16 (1445)

Rozkvět.

Roman.

Napsal Fr. Xav. Šachoda.

(Překladatel.)

Konířovi se houpala po boku bílá hůl, zachycená ohnutým dráždlem za svistou kapsu kabátu, a bradavkovitá tvář jeho stále rudla, jakoby se zlobil. Vošahlo byl hubený, vousatý muž, stále se keklající. Zabodl do země hůl a drže ji oběma rukama pohlížel přemýšlivě dolů. Pan direktor se točil živě, a rozepjatý lehký kabátek poletoval rychle kolem kulatého bříška jeho. Malá, zavalitá postava se nepokojně vrtěla, a prudké pohazování pravou rukou nasvědčovalo, že se zlobí. Myslivce hleděl brzy na obchodníky, brzy na direktora. Novák rozeznával, že se nemohou dohodnouti, a rozčilil se příjemnou radostí. Zbystroval sluch, ale nemohl rozeznati slova, ozvěnami příliš rozptýlená. Konečně rozptáhl pan direktor ruce a prudce je přirazil k tělu s takovým výrazem, jakoby řekl: «Dobrá, když nechcete, nechtějte, já nepovolím!» Myslivce rovněž s takovým výrazem krčil rameny a trhavě se smál, stále se na pana direktora ohlížej. Ale Koníř i Vošahlo skrčili ruce s podobným výrazem. Novák ani nedýchal. Temné, ostré oči tékaly po pasece, v těle se mu rozléval nepokoj, a třikrát si již opakoval: «Tohle by mohlo něco přinést!»

Pan direktor s myslivcem poděkovavše obchodníkům krátce a chladně odešli lesem ke Skalce. Koníř s Vo-

J. Mulač v Praze.

Karel Šimanovský,
člen Národního divadla v Praze.
K padesátiletému jubileu jeho prvního vystoupení.

šahlem pozdržující se šli po levém kraji paseky k cestě mříškové. Hovořili. Záhyby jejich šatů lámaly se v jasném slunečnu, zardělé tváře se dosud nemohly uklidnit, a oba si dosud nedočkavě skákali do řeči, opakující stále a stále též obsah: «My nepovolíme. Ať jim to shnije. Celou paseku od nich nikdo nekoupí. Sami přijdou a tak nám to dají, jak chceme!»

Novák vyslechl jejich hovor v nezvyklém nepokoj. Přecházel kolem vozu zmateně, vyrušeně a veselé. Nemohl ani tyče nakládati, ač ho soužilo, že tady dosud stojí. «Jen aby se nerozmýšlili a nezatočili se za panem direktorem,» podražďoval sama sebe, a zvrženou myslí jeho honily se kusy nejrůznějších plánů, lámaly se, drobily, nalepovaly, rostly a mizely, až konečně se zachytily v určitým směru, že je zvržená větrnatost myslí již přehazovatí nemohla.

Naložil tyče, zapráskl, až se rána silně lesem rozlehla, klůň zabral a kola zarachotila. Po lesích zvučně nesly se zvuky jedoucího vozu, a první velké mouchy sletovaly se na cestu, kudy Novák jel do pivovaru. Slunce ozařovalo drobounké listí roztrásených korun brýz, vychýlených ze směrem nad zelenou cestu, v jejichž světlých travách blýskala se voda pruhem vříznuté koleje. Novákovým nitrem, dlouho již uklidněným pohnul se opět onen starý chvat, jakoby nyní, když mu bylo téměř padesát let, utuhlé snahy obchodní se oživily, jakoby

omládly a k novému rozjíždění se připravily. Prvním sedmami poprášená stárnoucí jeho hlava natřásla se mladistvou, odvátou již radostí, tak že jako opojený chvatně ujížděl s tycem. Kůň chvátil, jakoby se i naň přenesla Nováková náhoda, a za krátko zatočil se povoz vysokým podjezdem do pivovaru.

Jak Novák náklad složil, pospíšil k panu direktorovi a nabídl mu, že by paseku „U rudí jamky“ koupil. „Ale najednou zaplatit nemohu; po částech, jak co stržím. Jinak bych se do toho nesměl zapřáhnout. Koupím všecko a všecko zaplatím, ale jak povídám, ne najednou. To bych nemohl.“

„Vy jste, Nováku, pořádný člověk,“ rozhodl se pan direktor rychle a skoro radostně, „u vás se nic neztratí — a já vám tedy celou tu paseku prodám.“

Kolem Novákových očí se svaly vesele skrýly. Přeslapoval a usmíval se. Na zpáteční cestě k Čisovicům byl radostně pomaten, a nepevně již zatýčenou hlavou jeho rozuměly se vzrůstavé plány k nové jakési velikosti. Stál na prkne svého vychloublo, jasné rachtícího febrinového vozu a uprostřed plného jarního slunečna, vlně, vzrůstá a krátko ujížděl bílou cestou k Čisovicům. Na té cestě vzpomněl si na nebožku starou Kubkovou, jak ho tenkrát vedla k Matyskovým do Mníšku a málo se obíraje touto vzpomínkou, opět přešel k neobyčejně široké své dráze budoucí, na níž se odvažil, a hlava se mu znova rozsuměla. „Pro Pana Boha, mně se z toho až hlava točí. Kam jsem se to dostal?“ Zavrával časem, oči se mu blyskaly a sedivcí hlava se stále třásla, jakoby se byla vydesila z navykly již pohodlnosti a ustatnosti.

Brzy začal strážeti dřívi k vodě pod Trnavou, ale poněvadž musel najednat mnoho povozů a svěřovati dřívi nejrozdělnějším lidem na dlouhou cestu ze skaleckých lesů až k Vltavě, rozčiloval se starostmi a obavami, že ho všichni okradou. Navykly jen na obchod, při němž stáde dlel, na prodej toho, co sám vezl, nedovedl rozepnutí objemná křídla přehlednosti na těchto půdách, na něž se odvažil. Nespál téměř, rozčiloval se loudavostí převezení celé paseky a neustále přecházel z Trnové k Rudí jamce. Soužil se starostmi a stále se těšil, až svezde dřívi k vodě, že se všecko záměří. A když bylo všecko u Vltavy v dlouhých hranicích srovnáno, a po tři dny silně přišlo, znepokojil se, že by snadno voda mohla vystoupit a vše mu odplaviti. Ale neumenšilo se napětí jeho obav, ani když splavoval na lodích dřívi ku Praze. Nevěděl, kde by dříve prodléval, zda v Trnové, zda v Praze, zda u té nebl u oné lodi.

Prevezl šťastně všecko, prodal a vydělal tolik, jako jindy za celý rok. Když se však vracel v záti z Prahy od poslední lodi se strženými penězi, ulehčilo se mu, jakoby unikl šťastně velikému nebezpečí. Krácel pěšky silnicí s hlavou představami a starostmi tak rychle opouštěnou, že byla jako vyprázdňený byt, dunivá nezvykle osvětlená. Lačná touha po dřívějším obchodě obilním v malých rozměrech jej zachracovala, a byl v něm týž sladký pocit utišení, jaký prostírá se přírodou po přehnané bouři. Radoval se, že vše mu šťastně dopadlo, ale bytost jeho promácela se úzkostí při myšlence, že by na této cestě pokračoval. „I ne, já budu se svým koněm jezdit jako dříve,“ opakoval si několikrát hlasitě a radostně, „já bych o rozum přišel!“

Teprv u Čisovic, když zařádně tmy sestupoval s Pahorek, prošel mu hlavou jasnější myšlenky.

„Dokud jsem byl mladý a chytivý — snad bych to byl dokázal; ale teď už to nejde!“ napadlo mu, a pochopil veliké starosti, jaké jej soužily.

Sestupoval ke své zivnosti a těšil se na odpočinek. Chladná, hvězdnatá noc pokrývala krajinu a slabé šumění potoka se lehounce zdvihalo nad údolím. Chlěvy páchly a v některých okénkách žlutalo se světlo.

XVIII

V lednu r. 1840 ulehla Nováková žena. Nebyla přepadlá, jen modré, zřhané oči její vybledly, nos se rozšířil a rty se skrývaly. Bolela ji nesnesitelně hlava, a hnědé, suché vlasy její, stále neuhlazené, rychle šedively. Novák dojel s ní do Skal k doktorovi, ale nedověděl se mnoho a nemoc neslábala. Naopak bolela Novákovou hlava, až k živému Bohu křičela. Ležela dlouho, a když nádešlo radostné, nemocnou stále očekávané jaro, a když všechna pomoc byla marná, vzpomněl si Novák na pana Martinka, bývalého vojenského lékaře, který žil v Kníně, a o jehož moudrosti se mnoho vyprávělo. Došel k němu.

Martínek si upravoval čistými, černými chlupy porostlými prsty veliké brejle, a pohlížeje upřeně na podlahu vyslechl Novákovu stěžovani.

„Milý, zlatý tatíku,“ řekl po chvíli, zdvihnuv hlavu, „musel bych ji vidět.“

„Tu bych sem už ani nedostal, jak je špatná!“ odvětil Novák, usedaje na koženou židli, na níž Martínek ukazal.

„Přinešte mi tedy aspoň její půlnoční vodu!“

„Přinešu, přinešu.“

Druhého dne přišel Novák s půlnoční vodou. Martínek odešel s ní do druhého pokoje a když se vrátil, stále si čistými prsty brejle upravoval a stále hleděl dolů.

„Kolik měla dětí?“ otázal se.

„Sedm. Kačenu, Jakuba, Josefa...“

Martínek pohodil rukou, a bledý, bezvousý obličej jeho se sraštil.

„Jména si nechte... A jak to začalo?“

„No — nejdřív tak od žaludku měla hořko... a taky snad to, že měla od mladosti tadyhle — položil si obě ruce na pravou stranu pod prsa a zatřásl jimi — střešnou ránu. No — chřadla... a potom začala hlava... Ale tak, že to jako padoucí nemoc vypadal! A teď už to začlo i v krku hrct a vařit se.“

Martínek přešel po pokoji, pozvolna zvedal na strany ruce, jako když pták křídla rozpíná, a pleskl se do boků.

„Kdybyste byl sebe upřímnější muž,“ řekl velmi vážně, „nesmíte už na ni nic vynakládat. Jen pro ulehčení jí dejte, co ráda. Ale všecko pomáhání je už nadarmo. Sotva měsíce vydrží.“

Novák se navracel polním cestami k Čisovicům a rozvažoval o smrti své ženy. Prohlašoval jejím životem uznal, že poznala jen práci a starost, a zasmutnil se. Rozděštilo se, ale on o tom ničeho nevěděl. Vzpomínal pojednou, jak se Martínek tvářil, když mu pověděl, že je konec, a pochopil, že mluvil pravdu.

V květnu, brzy po sv. Janě po celou noc očekávali u Nováku matčinu smrt. Syn Jakub přišel hned s večera a po celou noc ve vedlejší komůrce s ostatními odtkával litanie. Shlukli se kolem starého stolu a při rozžaté svíce setrvali ve zbožném náspěchu. Ze svítnice, kde byl otec, začalo sem silně hrčení v krku nemocné, jakoby se jí v ústech něco vatilo a pěnílo. Venku drobně přišlo a chvílemi zasuměl vítr, hned tu, hned onde, jakoby s místa na místo přelétával. Jakub předříkával litanie nehluchým, jednotvárným hlasem, a černé, jemné a splývavé vlasy na vysoké lebce jeho dodávaly mu jímavého rázu. Toník s Kačenkou a Annou odpovídali, neurčitým strachem k sobě namačkaní, očekávající, až jim otec přijde oznámiti vysvobození trpělků. Kdykoli se ozvaly jeho kroky a kdykoli jeho kloubovitá ruka zahmatala po dveřích, vždy se do jejich hrdel vmačkala úzkostná tiseň a přetřhala hlas Jakubův i ostatních.

Ve dvě hodiny přišel Novák a tiseň vyvolal všechny, aby se šli s matkou rozloučit. Stál nepevně, dojat a utrpením rozmočen.

„Volá vás,“ zašeptal.

Děti odešly za otcem do svítnice a přistoupily k umírající, jejíž hlava byla nazad zvrácena, s ústy otevřenými. Čekali, ale matka se nepohnula. Novák se k ní sklonil.

„Mamínko, podívej se... děti...“

Ona jen napjatými rukama zabírala. Černající prsty nestejně se po proužkované perině roztáhly. Jakub (ten divný, vysoký, vyhublý a černý muž!) vzal pravou její ruku a polbil ji. Děti učinily totéž, ale matka se nepohnula. Jen Jakubovi se zdálo, že cosi trochu v její ruce zaškubalo, když se jí dotekl.

Vyšli pak do komůrky po špičkách a zvolna. Vysoký Jakub šel napřed a Toník s děvčaty za ním. Ani trochu nezahlučeli. Za chvíli zaplápolaly slabounce kolem umírající u ní sedící Novák, jejich umdlené hlasy, a vetroušily se i táhle a jemně do šašinající myši matčiny. Novák pokyvoval hlavou a umavenou jeho duší prostrál se stále uplynulý život. Už to zrovna letí, tanulo mu na mysli.

O třetí hodině se hrčení v ústech zmírnilo, tváře pobledly a nohy stýdly. Novák se pokřičoval a šeptal si Otčenáš. Než skončil, vše se v krku i v ústech ztišilo, a Novák povstanuv tise odešel k okénku, které otevřel. Sumění deště májového a táhlé vání přelátavého větru zalehlo do svítničky. Novák šel.

Vrátil se k ženě, položil jí ruku na chladnou čelo, naslouchal a otavřených úst a poznal, že je po smrti. Odebral se tise do komůrky.

„Tak... děti... matka... už...“ Rozplakal se tise. Jakub ušat v předřikávání a dříve ještě, než se v něm pláč probudil, pomyslí si, že již i otec je starý a nějak zmožený utrpením.

„Tak pojďte,“ řekl Novák a odvedl děti k mrtvole. Poklekli a modlili se hlasitě Otčenáš.

Toho dne přicházeli známí a příbuzní polítovali, potěšili a nebožku pochvalili. Vdaná dcera Marie mrtvolu omýla, oblékla a v košate na širokou lavici položila. Děti snesly něco žlutých bublinek, růží a bezu. Novák z domova neodejel, ač měl obilí na voze připraveno; přecházel jen před stavením s rukama na zádech složenými. Po nočním dešti se vyjasnilo a oteplilo, potok se rozsuměl, vzduch jarně zavoněl a skřivani se třepetali ve výši, rozsvěťující slunečným zpěněným své zpěvy.

Večer, když se sešerilo, seděli u Nováků kolem stolu při ložné svíce a rozprávěli o nebožce. Byla tu děvčeka ze sousedního statku, Lída Mašková, která živě hovořila a ráda se smála. Stále si zadržovala krátké vlasy za uši. Novák, jakoby mu hovor překážel, odešel ze svítnice před stavení a procházel se podle potoka. Lída Mašková, když odešel, živěji ještě se rozpovídala.

„Vždycky slychávám,“ řekla mezi ostatní řečí, „že se ten, kdo kousne mrtvého do praveho palce, nikoho nebojí a nikde se neztratí.“

Toník, tehda jedenáctiletý, upíral na Lídu tmavý, jiskrný zrak, příkre pod obou vřiznutý. Široká tvář povídavé děvčeka s hrubými, rozpraskanými rty a daleko od sebe položenými očima se mu nějak zastírela, a mladou bytostí jeho proběhla zima. Povstal od stolu, přešel k otevřenému okénku a pátral lahodným, večerním šerem. Rozpoznal postavu přecházejícího otce. Vyšel pak ze svítnice a na upěchované předsínce stanul před komorou, kde ležela nebožka matka. Mladé srdce jeho se ozvalo v okolním tichu. Pootevřel dvře komory a protáhl se dovnitř. Pod světlem rozžaté svíce probrala se mu natažená, vyhublá mrtvola. Přiskočil k ní, vzal vyhublou pravou nohu do ruky a kousl rychle do studeného palce. Vlna úzkosti se ani nevzedmula. Zaradoval se spíše a tise odcházel z komory, jakoby nechtěl, aby jej kdo zahlédl.

V předsínce potkal otce, který se vracel domů. Teprv nyní se zalekl, jakoby byl sám něčím nedovoleným přistižen.

„Kde jsi byl?“ ptal se Novák udiven. „Cos tam dělal?“

Toník zatékal očima okolním šerem.

„Šel jsem se podívat, jak svíčka hoří,“ řekl, pohrbivaje v mladé lži tajemství své, „abych rozsvítil novou, kdyby ta první dohořela.“

Otec se podíval, že se hoch nebojí, a patrně dojat pohladil jej po hebkých, černých vlasech. Vzpomněl si v té chvíli na dávné svoje mládí a přes nahromaděná léta hleděl na jednotlivé příběhy, stále si s Toníkovou kulatou hlavou pohrávaje. A jakoby ho nyní netěšilo vrátit se do světnice, vzal hochu za ruku a vyšel s ním před stavení. Přecházeli spolu podle šumivého potoka, až se všechno temněmodré nebe hvězdami rozjiskřilo, ale nemluvili. Hoch upřen byl veškerou bytostí k budoucnosti, a otec přenášel se duší odeslé doby. (Pokračování.)

Z básni Frant. Pečinky.

V PARKU „STŘELNICE“.

B. J.

Před týdnem ještě s hloučnou promenadou vířila tady hudba veselá, a dnes tu stojí nahé stromy řadou jak sloupky v šeru kostela.

Už není to ta stěna zadumivá, za kterou líbávala se nevinná — teď otvory sem zvědavě se dívá kus nebe, modré krajiny.

Pavučí dlouhé třepotá se líně nad tvou hlavou, šlehá do zraků, a sem tam leží v písku na písčité tůlce mrtvých čmeláků.

A kam se zadíváš — na stoly, stezku, zánětlivou, vlníka na všem zaplála, jak noc, by trochu měsíčního lesku na všem zde ležet nechala.

A kmeny stromů, lávky osiřelé, na restauraci střecha z brídlice, každický kámen, na který se stele ten domnělý svit měsíce,

podivně troji duši rozechvívá, a teprv nyní těkneš po létu, chápeš, proč v básních vysloveno bývá: stesk opuštěných předmětů...

A co tak chvilku hledíš zamýšlený na jitrnek květ mrazený zmodralý, zříš před sebou jít všechny krásné ženy, jež tady kdys tě líbaly.

Zvlášť jedna s myslí sejít ti nechce, ta nekonečně, světlé vlasy má, a řáť, jež na všem spočívá tu lehce, též sítí téma očima...

To všechno ztratíš, vše ti vzalo nebe — a kam se hneš, hlas tvůj třesavý, z travin a roští pozdravuje tebe jak výsměch ostrý bodavý.

SMÍR.

Za městem blízko polí je lesík... V letních dnech, kdy z horka hlava bolí a v prsu vázne dech, vždy zádu sem a v travu mlád mládež se rád — ať padá na mou hlavu tma zelená a chlad!

Dám ruku vedle těla a druhou na hrud zas, jak mrtvý byl bych zcela, tak ležím dlouhý čas. Jak ona pavučina, již v snětech rozeznám, má myšlenka je líná, vlá dlouze sem a tam.

Hub vůně kolem vane i vůně jahodin,

a s dlouhých větvi kane takový smutný stín. Pak průlinami smřel vzdálené město zřím, dvě vízky, které třel pod nebem nehybným.

Jak modrém na závoji bys viděl trochu čar, tak tam to město stojí, má siluetu tvar, ty komíny a stíty lze slezti rozeznat, jsou jaksi s nebem slity, jež neustává hrát...

Tak v dechu měkké trávy sním v samotě jak duch, kdes bloudí čmelák lkavý a šumí stádo much. A všechna horkost bohná, jež proudí žilami, mě opouští, a zvolna spleen z duše přechá mi.

Já, který krví platil, co vyrvál z žil vln, jenž vznět i sílu ztratil a otravy jsem pln — v té chvíli snesu všechno i světa hnusný řád, a dobrý jsem jak děcko a žiju, žiju rád — — —

NA KUMBURCE.

Tot nedohledná, dálka perspektiva, od nohou tvých až pod blanký kraj běží, a na vše jemná letní modř se schvívá, v níž dlouhé meze, dlouhé lesy leží,

jak hračky z dragantu vsí bílé kynou, a říčky leskem pavučinek hrají... A je tu smutno. Hradu rozvalin, klenbami, které blínem zarůstají,

vlá jakýs stesk, duch zapadlého světa, duch zaslých časů... Zdá se, že v ty stěny je měkká duše romantismu vkleta, neb všim tu k bolestí jej rozechvěny,

vzpomínáš maní na profily snědé, jež zasmušilý počín oheň zlatí, na cikánů sbor, jež sem touha vede, a v dále slyšíš housle umíratí...

O věštění a věštírňách ve starém věku.

Napsal F. V. Vukobrat.

(Pokračování.)

Věštění neznámému za bezvědomí člověka patří na druhém místě věštění ze snů, jimž posud mnozí lidé nemalo důvěřují, právě jako jim snad u všech národů bývalo důvěřováno. Jestli obecně rozšířena domněnka, že ve spánku, tedy ve stavu, který jest takofak na samém rozhraní mezi vědomím a bezvědomím člověka, duše, jsouc od svazku s tělem značně odpojitá, zvláště snadno podléhá vlivu daemonických bytostí. Staří tedy věřili, že duše ve spánku nejsnáze může obcovat s bohy, od nichž tu také nejsnáze a nejprůběžněji možno vůli jejich seznáti.

Snům býval připisován velký význam, již Homér výslovně trdíl,*) sen že pochází od Zeva, a mínění to po dlouhé věky nepozbylo v lidu platnosti. Zeus posílá na člověka sen, jako na příklad na Agamemnona,**) jež zhoubný sen obloudí tak, že podnikne boj, z něhož mu má jen škoda vzejít. — Bohové sami zjevují se člověku ve snách. Tak bohyně Athéna, chtě

přispěti Odysseovi, zjevuje se ve snu Nausikai, dceři faiečského krále Alkinóa, a káže jí, aby ráno šla ke břehu s prádlem. Aby pak snáze poslechla, vnaří jí vyhlídkou, které by ze sta dívek sotva jedna odolala, slibujet jí ženicha.*) Jinak posílají bohové ke člověku nejčastěji zvěsti, beztěle, vzdušné postavy, vidiny, jež mají podobu známých osob. Tak k Pénélopé přichází ve snu eidolon, mající tvárnost a podobu sestry její Iphimny, a dodává jí mysl i útechy. Posíláť je bohyně Athéna, aby upokojilo Pénélopu, zarmoucenou z toho, že syn Telemach dlouho se nevrací.**) Také zemřelí ukazují se ve snách živým, aby je pohnuli k tomu neb onomu činu. Tak se Achilleovi zjevuje duše zesnulého přítele Patrokla, všim i velikostí, i očima, i hlasem a šatem mu podobná, a žádá, aby Achilleus tělo jeho pohřbil.***)

Ve všech takovýchto snech projevují bohové lidem vůli svou přímo, otevřeně, beze všelikého přístření, jež by teprve bylo nutno odhalovati. Ale zhusta odívají božové sny v úbor symbolický, zůstávajíce člověku, aby je řádně vyložil a správně pochopil. Proto nebyl-li sen zvláště průhledný, předkládali jej lidé vykladačům (divomozky), kteří se vykladem snů zabývali tak jako vykladem různých znamení. Takový sen měla na př. Pénélopé. Zdáloť se jí, že v domě jejím dvacet hus žere zrní, ona pak spokojeně se na ně dívá; v tom přileti orel, všechny husy povraždí a odletí.†) Pénélopé dotazuje se pak, bude-li tím orem manžel její Odysseus a povražděnými husami budou-li nemítí ji neodbytní ženichové, kteří dím jej obtěžují. Zde tedy toto věstectví neuměle přímo již zasáhá v obor druhý, ve věstectví umělé.

Sny, působením bohů radu dávající, bývaly ostatně také úmyslně zjednávány, a to ve věštírňách snodárných. Věštírny takové bývaly obvykle na místech, kde byl ctný některý hros anebo jiná bytost chthonická. Kdo byl věštného snu žádostiv, vykonal předepsané oběti a potom uleh v chrámě na kůži obětovaného zvířete k spánku. Ve snu seslal mu potom bůh poučení o věci, o kterou mu šlo. Běželo pak při tom nejčastěji o uzdravení nemocného, jenž bůh dal ve snu potřebnou radu. — Proto také Asklepios, bůh lékařství, měl nejvíce takových svatyn a věštíren, z nichž nejslavnější byla v Epidauru v Argolidě, kdež vznikl rozsáhlý ústav léčebný, mající prostorné budovy pro nemocné. Kneží Asklepiovi byli zároveň lékaři, oni předpisovali příbylým nemocným očištění, koupele, stravu a podobné, dříve než je pustili k snodárnému spánku, a pak také vložili sen, jenž nemocného po takových procedurách zřídka minul. V Epidauru bylo množství sloupův a desk, hlásajících jména uzdravených a udaje o nemocích jejich jakož i prostředcích, jimiž je bůh uzdravil. Ze při tom daleko více platilo léčení a ošetřování zkušných kněží než sen sám, neže pochybovati. Násvědčuje tomu již i ta okolnost, že k věštírňám takým zvolena byla místa, vynikající zdravou polohou.

Podobný ústav byl v Trikke v Thessalii a na ostrově Kóu, rodišti slavného lékaře Hippokrata, který prý ve zmíněných nápisech měl základ svých vědomostí odborných, několik bylo jich v Messénii a jinde po Řecku. Snodárné věštírny ovšem měli pak i jiní hroové, na př. Amfiaróos v Thébách, Amfilochos a Mopsos v Kilikii a j. Zdá se, že také podivná věštírna Trofoniova v Lebadeii, městě boiotském, náležel k tomuto druhu věštíren. Věštírna tato byla v podzemní jeskyni, tázatel sestupoval do ní jakousi rozsedlinou po hebíku, pak se dal strhnouti do tmavého jmenu atd., zkrátka podobal se namáhavé proceduře, poníž upadl ve vidění snu podobné. Z tohoto snu mu pak kněží sosovali odpovědi.

V některých z takových věštíren, jež ovšem dávaly zvěsti též o jiných otázkách kromě ne-

*) Hom. Odys. VI, 13.

**) Hom. Odys. IV, 796 nn.

***) Hom. II, XXIII, 65.

†) Odys. XIX, 335.

Po lovu. Ryto dle obrazu JAROSLAVA VĚŠINA.

Épître XIX, 134